

Alenka Lovrenčec,

Dvojezična srednja šola Lendava, alenka.lovrencec@dssl.si

DVOJEZIČNA SREDNJA ŠOLA – UČEČA SE SKUPNOST

UVOD

Na Dvojezični srednji šoli Lendava smo se na povabilo Zavoda RS za šolstvo, OE Murska Sobota vključili v mednarodni projekt Linpilcare. Oblikovali smo šolski projektni tim, sestavljen iz petih strokovnih delavcev. Po seznaitvi s samim projektom in njegovimi cilji ter konceptualnim referenčnim okvirjem smo oblikovali operativni načrt ob predhodni analizi težav in problemov, s katerimi so se v preteklih letih učitelji srečevali pri pouku.

Ob analizi stanja smo ugotovili, da prihaja pri nekaterih predmetih splošne mature do večjih odstopanj med zaključenimi ocenami zadnjega letnika in ocenami na splošni maturi. V timu smo razmišljali o možnih vzrokih za takšna razhajanja. Pri razmišljanju smo izhajali iz spoznanja, da je »učna uspešnost v veliki meri odvisna od tega, kako se zna kdo učiti, ali uporablja dobre, kakovostne pristope in strategije, kako zna informacije, ki jih dobi o rezultatih svojega učenja, vgraditi v izboljšanje svojih učnih postopkov in ali o svojem učenju sploh razmišlja.« (Marentič P., 2000: 166).

CILJI IN NAMEN

Za cilj projekta smo si zastavili večjo učno uspešnost dijakov, kar je tudi eden izmed ciljev izobraževanja in naše šole. Zato smo si kot razvojno prioriteto šole izbrali izboljšanje rezultatov na splošni maturi ter oblikovali akcijsko vprašanje: S katerimi strategijami izboljšati rezultate na splošni maturi?

PRIPRAVE

S pomočjo orodja za analizo rezultatov mature Republiškega izpitnega centra so učitelji analizirali rezultate rešenih maturitetnih nalog. Zanimalo jih je, katere naloge oz. tipe nalog so maturanti slabše reševali, kar so lahko ugotovili s pomočjo tega orodja. Analizo rezultatov mature, ki so jo učitelji opravili pri vseh maturitetnih predmetih in prvotno obravnavali v aktivih, so nato predstavili na pedagoški konferenci učiteljskemu zboru. Predstavili so svoje ugotovitve o tem, pri čem so dijaki imeli težave in katere vrste nalog so slabše reševali, nato pa predlagali rešitve teh težav. Učiteljice matematike so npr. ob tej analizi ugotovile, da se dijaki bolje znajdejo pri nalogah, ki sicer zahtevajo znanja na nižjih taksonomskih stopnjah, ki preverjajo bolj abstraktne pojme, slabše pa so se odrezali pri nalogah, ki so preverjale kompleksnejša znanja (višjih taksonomskih

ravni). Možnosti so videli tudi v drugačnih pristopih pri poučevanju oziroma pri samem učenju dijakov.

Ker spada naša šola po velikosti med manjše šole z veliko izobraževalnimi programi (gimnazija, srednje strokovno izobraževanje, srednje poklicno izobraževanje in poklicno tehniško izobraževanje), **smo se odločili, da projekt razširimo na vse programe, da s tem vsi učitelji dobijo možnost in priložnost, da postanejo del učeče se skupnosti, v kateri bodo lahko širili in poglobljali svoje znanje, se učili drug z drugim ter se pri izmenjavi dobrih praks poučevanja učili drug od drugega.**

Člani šolskega projektnega tima smo na pedagoški konferenci za ves učiteljski zbor izvedli delavnice o učnih strategijah ter predstavili strokovno literaturo s to tematiko. Gradiva smo naložili v našo spletno zbornico, tako da so bila dostopna vsem učiteljem. Učitelje smo spodbujali k prebiranju strokovne literature in uporabi različnih strategij pri pouku, katerih izbira pa je seveda bila odvisna od predmeta, obravnavane učne teme, vsebine ter zastavljenih učnih ciljev.

Zelo zanimivo izkušnjo smo člani šolskega projektnega tima doživeli s sodelovanjem z Osnovno šolo Franceta Prešerna Črenšovci, ki je imela podobno razvojno prioriteto – uporabo različnih učnih strategij pri pouku. Na pobudo naše skrbnice smo imeli dve vzajemni hospitaciji. Šolski projektni tim naše šole je hospitiral v tretjem razredu pri pouku predmeta spoznavanje okolja, šolski projektni tim osnovne šole pa v 3. letniku gimnazije pri pouku zgodovine.

POTEK

Veliko znanja in tudi izkušenj smo si strokovni delavci v preteklih letih že pridobili s sodelovanjem v različnih posodobitvenih projektih, v katere smo bili aktivno vključeni. Projektne dneve, medpredmetna povezovanja in timski pouk so učitelji le še nadgrajevali z uporabo različnih učnih strategij, pri tem pa so posredno tudi dijake navajali na uporabo učnih strategij za uspešno učenje. Nalogo neposrednega razvijanja učnih strategij pri dijakih je opravljala svetovalna delavka.

Novo, zanimivo in dragoceno izkušnjo je celoten učiteljski zbor dobil v okviru izobraževanja

in s predstavitevjo štirih orodij razmišljanja ter treningom strategij razmišljanja po konceptu CoRT Edwarda de Bona, kar so nekateri učitelji pri pouku že uporabili za generiranje večjega števila ustreznih idej pri učenju.

Orodja razmišljanja pa so uporabna tudi kot strategije za več samoiniciativnosti, reševanje problemov in spodbujanje ustvarjalnosti (Gnamuš Tancer, 2014).

V kolektivu smo izvajali medsebojne hospitacije, kar na naši šoli ni novost, saj jih izvajamo že več let. Vsak učitelj je ponudil (v vsakem letu) najmanj eno hospitacijsko uro ter nanjo povabil sodelavce kot kritične prijatelje. Vsak učitelj je bil enkrat v vlogi opazovalca, drugič spet v vlogi opazovanca. Medsebojne hospitacije smo doživljali kot element, ki je pripomogel h gradnji pozitivne klime v kolektivu. Ravnateljica, člani projektnega tima in pri nekaterih urah tudi skrbnica Irena Kumer smo ob opomniku za spremljanje učne ure opazovali predvsem uporabo različnih učnih strategij pri pouku ter njihov učinek na dejavnost, aktivnost in motiviranost dijakov.

Na pogovorih in ob analizi učnih ur po hospitacijah smo skupaj z učitelji ugotovili, da je učenje pri pouku mnogo bolj učinkovito, ko učitelji uporabijo učne strategije in izvedejo pouk tako, da imajo dijaki aktivno vlogo, kar posledično vpliva tudi na njihovo nadaljnjo motivacijo za učenje. Učitelji pa so dobili vpogled v to, kako delajo in poučujejo njihovi kolegi, se primerjali z njimi, se učili drug od drugega, dobili ideje za razvoj novih znanj o delu z dijaki in dragocene povratne informacije, ki jim bodo lahko pomagale pri izboljševanju njihovega dela.

Za delo šolskega projektnega tima je bilo zelo pomembno, da smo se lahko sestajali enkrat tedensko po eno šolsko uro, ki je bila umeščena v šolski urnik. S tem so nam bili omogočeni redno srečevanje, sprotno spremljanje načrtovanja dela, izmenjava mnenj, medsebojno spodbujanje, evalvacija opravljenih nalog ter načrtovanje za naprej.

DOSEŽKI IN REZULTATI

V prvem letu projekta in po treh mesecih uporabe različnih učnih strategij ter spremenjenega načina dela z aktivnimi metodami dela smo želeli izvedeti, ali je tak način dela pozitivno vplival tudi na dijake. Učitelji so na pedagoški konferenci predstavili primere dobre prakse s prikazom uporabljenih učnih strategij, kot so VŽN, PV3P, komunikacijska metoda, grafiti, metoda LTD, igrifikacija, igranje vlog, uporaba videotehnologije, ter poročali o rezultatih, ki so se že pokazali pri nekaterih predmetih: dijaki so bolje reševali pisne naloge, izboljševala sta se zmožnost komunikacije in besedišče, dijaki so postajali samozavestnejši, bolj motivirani in delovni. Učitelji so svoje priprave na učno uro objavili v spletni zbornici in tako delili svoja znanja in spoznanja z drugimi strokovnimi delavci.

V drugem letu projekta so po objavi rezultatov mature in na podlagi analiz teh rezultatov učitelji ugotovili, da je bila generacija maturantov na splošni maturi uspešna in da pri 2/3 predmetov ni bilo večjega razhajanja med zaključeno oceno v četrtem letniku in rezultatom na splošni maturi, pri 1/3 predmetov pa razhajanja sploh ni bilo. Generacija

maturantov je na splošni maturi 2016 dosegla 100-odstotni uspeh. Učitelji so kot možne vzroke, ki so pripomogli k takim rezultatom, navajali uporabo različnih učnih strategij, uvajanje formativnega spremljanja dosežkov, doslednejše spremljanje in vrednotenje domačih nalog, pisnih izdelkov in zapiskov.

Učeca se skupnost, ki smo jo v okviru projekta gradili v kolektivu, je po navedbah učiteljev nanje vplivala pozitivno. Pozitivno je vplivala na medsebojne odnose, z izmenjavo izkušenj je vplivala na boljše in pogostejše sodelovanje med učitelji. Učitelji so dobili vpogled v delo svojih sodelavcev, pridobivali so nove ideje in znanja ter motivacijo za delo, dodatna izobraževanja in uvajanje sprememb. Učeca se skupnost je učitelje strokovno dopolnjevala. Lahko povemo, da naša šola postaja učeča se skupnost, kot jo opredeljuje Hord, torej

»mesto, kjer učitelji skupaj razmišljajo o ključnih problemih in raziskujejo, kako izboljšati prakso in kako novosti uvajati v učno prakso«

(Konceptualni referenčni okvir (b. d.): 5).

SKLEP

Projekt nam je omogočil, da naš kolektiv postane učeča se skupnost, ki je s ciljem, izboljšati učne dosežke dijakov, pravzaprav prispeval k temu, da smo sodelavci razvijali pozitivne medsebojne odnose, strokovni dialog in odprtost ter se v spodbudnem okolju učili drug od drugega. Ugotavljamo, da je s takimi dejavnostmi in aktivnostmi, ki **prispevajo h gradnji učeče se skupnosti strokovnih delavcev, treba nadaljevati tudi v prihodnje.**

VIRI IN LITERATURA

- Ažman, T. idr. (2014). Učenje učenja. Primeri metod za učitelje in šole. <http://solazaravnatelj.si/ISBN/978-961-6637-61-9.pdf> (dostopno 30. 3. 2017).
- Erčulj, J. (b. d.). Sodelovanje med učitelji in ravnatelji. Spremljanje učiteljevega dela. http://www.suaslj.com/.../sodelovalno_delo/Prirocnik-spremljanje%20VIZ%20dela-lekt.doc (dostopno 6. 4. 2017).
- Gnamuš Tancer, B. (2014). Vpliv učenja strategij razmišljanja na ustvarjalno razmišljanje učencev v osnovni šoli. Trening strategij po konceptu CoRT Edwarda de Bona. V: Mednarodna konferenca EDUvision 2014. Sodobni pristopi poučevanja prihajajočih generacij (str. 509-522). <http://eduvision.si/Content/Docs/Zbornik%20prispevkov%20EDUvision%202014.pdf> (dostopno 7. 1. 2017).
- Hinton, Ch., Fischer, K. W. (2013). Učenje iz razvojne in biološke perspektive. O naravi učenja: uporaba raziskav za navdih prakse (str. 103-121). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <http://www.zrss.si/pdf/o-naravi-ucenja.pdf> (dostopno 15. 4. 2017).
- Konceptualni referenčni okvir (b. d.). http://linpilcare.eu/images/PARTNERS/NEISlovenia/CFR_slov_lektorirano_kon%C4%8Dno.pdf (dostopno 10. 4. 2017).
- Marentič Požarnik, B. (2000). Psihologija učenja in pouka. Ljubljana: DZS.
- Pečjak, S., Gradišar, A. (2012). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Sentočnik, S. idr. (2017). Kolektiv kot učeča se skupnost. http://spreminjamsolo.si/?page_id=131 (dostopno 7. 4. 2017). »Socialni odnosi imajo moč, da spodbujajo (ali zavirajo) učna prizadevanja učencev, so pa obenem izjemno pomembni sami po sebi.«